

POŽDEŇ

1970

25. výročí osvobození ČSSR — II. sjezd Pozdeňských rodáků

ÚVODEM

Brožura, která se Vám dostává do ruky, je vydána u příležitosti 25. výročí osvobození ČSSR a II. sjezdu pozdeňských rodáků. Obsahuje stručné výpisy z dějin obce Pozdeň od jejího vzniku až po dnešní dobu — rok 1970. Proto také mnohé části a statě nejsou ucelené, protože mnohé detaily byt i důležité nemohly být do této brožury zařazeny. Prosíme čtenáře, aby omluvili některá suchá data nebo i neupřesněné události, protože i přes dostatek materiálů jsou mnohé jen strohé. Čerpání materiálů k sestavení tohoto přehledu historie obce bylo z okresní, místní a farní kroniky, z kronik obcí Líský a Hřešice a z pamětí starších, dosud žijících občanů. Obecní kronika se datuje od roku 1848, založená starostou panem Šváchou, z obecních prostředků. Tolik úvodem. Jinak se můžete o Pozdň dočíst v mnohých knihách, zejména V. B. Třebízský píše pěkné články o dávných dobách, kdy v lesích kolem Pozdň byli i vlci, dále ve vlastivědném sborníku Slánska a Kladenska před druhou světovou válkou.

Na Třebízského Podlesí v údolí potoka přítékajícího od Srbče, Hřešic a dále pak k Plchovu nazývanějšího se Pozdeňský a níže pak Bakovský, rozkládá se obec Pozdeň. Tímtož údolím prochází silnice ze Mšece na Srbeč a dál na Kvílice a Kutrovce na státní silnici Slaný—Louny. Obec Pozdeň se nachází na severozápadním rozhraní okresu Kladno, východně od vrchoviny Džbán v překrásném, romantickém kraji mezi lesy. Nadmořská výška obce je 336 metrů, žije zde 354 obyvatel ve 126 domech, je zde pošta, kino, koupaliště, 86 občanů dojíždí do zaměstnání mimo obec, 68 jich pracuje v JZD, které má celkem 190 členů a hospodaří na 850 ha půdy.

Pozdeň, koncovka — eň podobně v názvu Liteň, Libeň (zde kmen slova litery). Obdobně i Pozd—eň. U Plzně z názvu Nová Pílna z 13. století ač Plzenec, stará Plzeň je již románského původu jako sídlo župy (rotunda?). Byl-li nějaký člověk jménem Pozd nebo Pozdeň, těžko říci. Snad by to možné bylo. Nezdá se však, že by název byl od Pozdního vzniku mladé osady. Z doby Bořivoje I. (v 9. a 10. stol.) byla by i osada Pozdeň stará. Pak by to asi bylo vladyčí sedění, dvorec nebo snad tvrz. Pozdeň se připomíná ve 13. století. Vidno je to z farních záznamů, dle nichž v době panování Václava II. kolem roku 1289 byl vystavěn zdejší kostel a zbarokizován byl roku 1854 až 1860, takže samotná obec existovala o mnoho dříve. Znamení (erb) hřívce měli kromě Keku-lů ze Strádonic i vladykové z Pozdně. V 16. stol. se na příklad jmenuje Václav Pozdeňský z Knovíze. V 17. století se na mlýně v Pozdni jmenuje Petr Drchkovský (snad zchudlý šlechtic z Drchkova), který měl manský dvůr v Lidicích Menších. Kostel v Pozdni je pod vlivem Jaroslava Plichty ze Žerotína a patřil potom k ženskému klášteru sv. Kláry v Pan. Týnci. Kostel má dva pěkné oltáře (od Achtermana) a jsou zde z kostela sv. Víta z Prahy. Cínová renesanční křtitelnice od Anny Luniové a je z roku 1560, která je nyní v museu v Praze. Při kostele původně fary nebylo, neboť byl až do roku 1718 kostelem filiálním. Toho roku byla zřízena fara i škola.

V druhé polovině 17. století patří obec Zikmundu Fridrichu hraběti ze Saurau. Hrabě Saurau koupil roku 1664 od hraběte Hřebenáře z Harzachu i Vraný. Jeho manželka byla Marie Františka z Jungenu, již patřily Lenešice. Saurau zemřel ve válce s Francouzi na Rýně. Vdova tato prodala celé panství Janu Jiřímu hraběti Kláry z Aldringen, který přežil 2 své manželky Ludmilu a Marii. Měl 6 synů a 4 dcery. Po něm nastoupil Jan Jiří a pak Filip. Pozdeň za války velmi utrpěla a ještě v roce 1652 bylo v Pozdni jen 7 usedlostí obsazených a 21 pustých! Za hraběte

Filipa (12. 10. 1712) znovu byly pozemky rozděleny 22 usedlíkům, protože nikdo nevěděl, kolik a které pozemky k usedlostem patřily. Hospodáři dostali každý 3/8 Pražského lánu, tj. 30 korců neb 15 jiter. Za to měli vrchnosti zaplatit 80 kop Míšeňských a dále platit činži 2 kopy ročně. Robotu jízdní byla 1 den v týdnu nebo 2 dny pěší. Všichni měli 11 kusů polí, louku a zahradu. Z toho je patrné, že z obyvatel roku 1652 téměř nikdo zde nebyl a v roce 1714 jsou to noví lidé — snad přistěhovalci z Vraného nebo Teplicka, kde měli Aldringenové své panství. Ještě v 18. století patří zboží v Pozdni rodu Clary z Aldringen. O tom zase svědčí listina ze dne 27. 1. 1718 v archivu farním uložena, kterou se Jan Filip Říšský hrabě Clary z Aldringen, pán na Teplici, Lenešicích a Pozdni zavázal, že bude faru i školu vydržovati. Původně farou byl dům čp. 47 vedle školní budovy. Prvním farářem zde byl Vratislav Havlíček. Jak je výše uvedeno, škola byla postavena roku 1718, ale kdy se skutečně učení začalo není známo. Správce nad školou byl farář, jež až do roku 1870 bylo v obyčeji. Prvním učitelem zde byl Antonín Dostál. Byl zde asi do roku 1750, po něm nastoupil Václav Wágner, když tato rodina v dědičné postoupnosti zastávala učitelskou činnost plných 128 roků. Tento rod pocházel z Chozebuze berní okres Štětí. Působil zde až do roku 1778. Zanechal 4 děti, druhorozený syn František Wágner, který se narodil v Pozdni roku 1753 dokončiv studia roku 1778 v Praze, nastoupil místo po otci. Tento měl plat 98 zlatých, 29 krejcarů konvenční měny, 2 sáhy měkkého dřeva, 20 strychů uhlí, 2 korce žita, jednu míru pšenice a půl korce pole na brambory. Roku 1834 zemřel učitel František Wágner a pohřben jest na zdejších hřbitově, který byl právě vystaven. Po Františku Wágnerovi byl řídícím učitelem osmý syn Josef Wágner.

V roce 1838 byla obec spravována rychtáři. Prvním byl Josef Podpěra a konšely Václav Perníček a František Ševc. Od kterého roku úřadovati začali, není známo, jen v tomto roce končili. Dalším rychtářem byl Martin Henzl a konšelé Josef Tajzich a Jan Šlégr. V roce 1839 po faráři Josefu Bechlerovi nastoupil farář Nikodým Fischer, který dal roku 1840 zporážeti půl Zádušního lesa, což vyneslo 1600 zlatých. V roce 1842 panovalo veliké sucho, což se projevilo na sklizni, která byla velmi slabá, jedině ovoce bylo dost. V následujícím roce 1843 byl dosazen nový rychtář František Ševc, konšelé Václav Perníček a Martin Henzl. Dne 14. dubna byl položen základní kámen na nynější faru, stavba byla dokončena farářem Nikodým Fischerem roku 1844. Dne 11. prosince o 5. hodině večerní vyhořely panské stodoly i s úrodou. V roce 1845 byla ustavena komise pro nový kostel

děkanem Václavíčkem a v únoru 1847 přijela úřední komise k prošetření zchátralého zdejšího kostela, by byl postaven nový. Rok 1848 je v obecních dějinách památný tím, že byla zrušena konstituce králem Václavem Dobrotivým. V následujícím roce byly zrušeny patronátní úřady a místo nich byly okresní soudy pro více panství. Později byla přidělena k Novému Strašeci. Pro více obcí byl zřízen obecní představený (auditor). Později měla svého auditora a patřily k němu obce Líský, Bilichov, Hřešice, Srbeč. Měl za úkol vyřizovat všechny záležitosti.

Rozpočet na stavbu nového kostela byl ministerstvem vnitra schválen v hodnotě 9501 zlatých a 71 krejcarů. Tato stavba byla pronajata zednickému mistru Františku Šandovi z Vraného. V dalším roce byla zřízena proztímní dřevěná bouda u sv. Jana před školou. Nežli byla tato bouda postavena, sloužila se mše svatá na faře v přízemí. Rychtář Jan Šlégr nastoupil v roce 1851 s konšely Janem Henzlem a Frant. Tajzichem. V tomto roce také byl starý kostel zbourán. Příštího roku začala stavba nového kostela, avšak netrvalo to dlouho, Šanda práci zastavil, chtěl zálahu. Bylo však zjištěno, že stavbu provádí nedostatečně a byla mu odejmuta a v květnu 1854 nová komise rozhodla vše, co je postaveno zbourat a ze základů znovu stavět. Stavbu převzal stavitel Václav Strébl z Vraného. Roku 1855 vypukla v obci spála. Zuřila takovou měrou, že jí podlehl 22 osob. V rodině Žateckých v čp. 58 v týdnu zemřely 3 děti, matka. U Vlčků v čp. 15 zemřely též děti.

Následujícího roku za Josefa Wágnera, řídícího učitele, byla škola rozšířena na dvoutrídni. V druhé třídě byl ustanoven pomocný učitel Eduard Pošmurný, rodem z Olešné u Rakovníka. Dne 5. 6. 1856 v 5 hodin odpoledne stihlo zdejší obec velké krupobíť, přičemž dvě třetiny úrody bylo zničeno. Mnoho oken bylo vytlučeno a nejvíce postižení občané dostali od císaře pána peněžité dary a to po 25 zlatých. Byli to Jan Arlt, čp. 40 a Hynek Svítek, čp. 46. V červenci přišla znovu velká bouře s krupobíťm, které zkázu dovršilo.

Roku 1858 byl dostavěn kostel v celkovém nákladu 26 913 zl. 34 a 1/4 krejcaru a dne 25. 10. byla v něm sloužena první mše. 20. dubna příštího roku byla na přání ředitele velkostatku vysázena kaštanová olej v počtu 60 stromků k soše sv. Jana až k potoku. V roce 1861 se už nevolili rychtáři a konšelé, ale představení. Prvními obecními představenými byli Martin Pejs a radní Josef Burda a Josef Paur. V roce 1862 zřídil probošt kapituly Svatovítské v Praze pan Teodor dr. Mikuláš Tomek nadací ve státních úpisech v hodnotě 3000 zlatých. Každoročně byly z úroků podíle-

ny chudé dítky a to z farností Vraný, Klobuky a Pozdně potřebným šatem a obuví a to na sv. Mikuláše. Úrok činil 150 zlatých, takže každá farnost obdržela 50 zl. Zdejší děti takto podílel nastoupivší nový farář Karel Otman. V roce 1865 byl ustaven patronát nad školou (školní výbor) a byli to Antonín Prokop, Jan Žůna, Josef Minařík a Josef Sajler. 2. května časně ráno vypukl oheň v čp. 10 u Podpěrů. Ke konci června 1866 vnikli k nám Prušáci. 16. Července přišla zpráva, že po silnici od Loun táhne síla Prušáků. Lidé z okolních vesnic, prý až z Vyšínku utíkali do Biličovských lesů až do Pozdně i s dobytkem se schovat. Ve skutečnosti jelo 9 vojáků přes Pozdeň do Srbče do pivovaru pro pivo. Na zpáteční cestě se zastavili v hostinci Antonína Prokopa. Byl mezi nimi jeden Slezan, který uměl česky a se zdejšími občany se domluvil. Obec Pozdeň dále musela ve třech dnech odvézt do Nového Strašecí 180 bochníků chleba o váze každého 3 libry a 10 lotů. V této době řádila cholera. V Jedomělicích byla nejhorší, v Pozdni zemřelo na ni 10 lidí.

Co pruský vůdce porazil oddíl rakouských vojsk u Sadové, rakouská vojska porazila v Lombarsku pruskou armádu. V této rakouské armádě bojoval pluk č. 28 a něm i zdejší občané a to Ant. Libecait, Josef Kučera, František Vostrovský a Ludvík Švácha. V tomto roce přesídlil učitel Eduard Pošmurný do Mitrovic u Plzně a po něm zde nastoupil Frant. Karbus. Roku 1868 byl zvolen novým starostou František Prokop a jeho pomocníky Augustin Hortík a Dr. Adolf Heller, který 1. června nastoupil co lékař ve Mšeci. Po delších třeňicích dvou stran se stal Antonín Prokop radním a Václav Perníček s Václavem Volfem pomocníky. Po Františku Karbusovi nastoupil učitelské místo Augustin Hortík. V roce 1869 přebírá dozor nad školami stát, kde dosud vedla dozor církev. 31. srpna 1870 před poutí honil lesní Karel Brod koroptve u Plchova. Vzal si sebou patnáctiletého syna šichtmistra Ferdinanda Wildy. Když vyletěla koroptev chlapec namířil tak nešťastně, že zasáhl lesního, který ihned skončil. Na památku tam prý postavil pomník.

Do roku 1870 bral zdejší farář od obce desátek a to 5 a půl korce žita, 2 a tři čtvrti korce pšenice. Když vyšly zákony o pozemkové dani, tím se desátky přestaly odvádět. Při obecních volbách byl zvolen Antonín Prokop starostou a radními Václav Perníček s František Hamouz. 25. 5. 1872 přišla velká bouře, kde z potoků se staly řeky a odnášely vše možné i dobytek. Výška vodní hladiny je označena na památku u čp. 60. V tomto roce byl dán řídící učitel Josef Wágner do penze a místo něho nastoupil sedmý syn Karel Wágner. Služné mu obnášelo 400 zl. a 100 zl.

funkčního platu. V roce 1873 byla na Bilichově postavena škola a tím se od Pozdně odškolili. V tomto roce také řádily v Pozdní neštovice, které předčasně ukončily život 3 osobám a mnoho dalších poznamenaly. O velikonoční pondělí vyukl oheň v čp. 44 Jiřího Čermáka, který se přenesl na čp. 45 pana Formánka a oba domky lehly popelem. V roce 1874 se stal starostou Frant. Hamouz a radním Antonín Prokop. V roce 1876 byl farářem František Lidmanský. 19. května byl takový mrazivý vítr, že na vodě byl led a vše pomrzlo. V roce 1879 řídící učitel Karel Wágner se odstěhoval do Třtice a po něm nastoupil Frant. Černý, který v příštím roce zemřel na zánět plic. Po něm toto místo bylo obsazeno Janem Červeným a toho roku po čtyřletém působení zemřel farář Frant. Lidmanský. V roce 1881 bylo ve škole mnoho dětí, takže se musela zřídit provizorní třída v domě Antonína Prokopa (U Zůnů nahoře). Pro lepší spojení s okolím žádali Pozdeňští o vybudování silnic. K uhrazení výloh na stavbu slíbily oba okresy. Slaný a Strašecí určitou finanční pomoc. Kapítula sv. Víta dala 6000 zl. a 500 zl. na povozy, zbytek měla hradit obec. Stavba byla pronajata stavitelům Náprstkům za 16000 zl. Odpoledne 6. července v 5 hodin přišla velká bouře s vichřicí, která vyvrátila lípu před školou o průměru 3,03 metru (byla při tom zdravá). Roku 1882 byla dřívější stará fořtovna rozbourána (nyní Cířka a Černý) a přestavěna na dělnické byty. 30. května večer přišla ještě větší bouře než v roce 1872 a škody byly nesmírné. Následujícího roku v únoru byly zadány oferty (dokumentace) na stavbu silnice z hranic Pozdeňských na Hřešice a do N. Strašecí staviteli panu Molkovi. Silnice k Hořešovicům nebyla dostavěna. Podnikatel Náprstek žádal na okrese dalších peněz, ty mu byly odepřeny, tak stavbu zastavil. Mezi tím propukly na něho různé přehmaty, jichž se během stavby dopustil a nechťeje svou hanbu přežít, zastřelil se. Roku 1884 bylo zvoleno nové představenstvo obce (zastupitelstvo), starostou se stal Josef Vlček, radními Ludvík Švácha, František Vostrovský a František Fojtík. Pro silnici k Hořešovicům byl vykácen kus lesa, který měl výměr 33 jiter. Tento les dal vykácet velkostatek a zbytek proměnil v pole, kde se říká „Mezi lesy.“ V tomto roce také postavil novostavbu čp. 80 Richard Wilda, majitel uhelen v Pozdní a Hřešicích. 1. ledna 1886 byla otevřena expozitura o 4 ročnících při zdejší škole.

Pro obec Pozdeň bylo tehdy velkým dobrodiním zřízení silnic, aby tím bylo možno navázat styky s okolními obcemi. Novostrášecký okres nedal silnici do Jedomělic Pozdeňským tak lacino k užívání, neboť se zde vybíralo tzv. „mýto.“ Mýtným v tehdejší době byl František Klaboch.

Přístavba zdejší školy byla provedena v roce 1889, stavba se začala 15. 4. a byla dokončena 20. 8. toho roku. Svěcení této školy se provádělo 1. 9. farářem Frant. Lechnerem z Ostrova. V tomto roce bylo zvolené nové zastupitelstvo se starostou Ludvíkem Šváchou, radními Ant. Šubrtem a Václavem Paurem. V příštím roce byl postaven most na zahrádkách za 100 zlatých (obnoven byl v r. 1964). Roku 1891 měla obec 522 obyvatel a 91 domů. V příštím roce byl ustaven hasičský sbor, při němž byla zakoupena hasičská ruční stříkačka za 750 zlatých. Hned nato 17. 5. ráno vyukl požár v čp. 33 a přenesl se na čp. 34 a 56. Roku 1893 byly znovu pořízeny lávky u čp. 60 a zároveň o něco výše postaven most. V tomto roce byly také pořízeny ke kostelu kamenné schody, kámen byl přivezen z Velkého Pálče. 19. dubna 1894 v 10 hodin večer přišla taková průtrž mračen, že v 11 hodin v noci byly zatopeny domy čp. 5, 9, 10, 60, 54, 29, 28, 31, 32, 33 a 36. V tomto roce bylo započato se stavbou silnice k Pichovu. Márnice byla postavena v roce 1895 stavitelem Červeným. Po 3 letech jednání začala stavba silnice do Líského. Po 12 letech působení odešel na odpočinek učitel Havelka a nastoupil za něho Václav Burian. Roku 1896 byla pořízena dřevěná lávka u Munšovic, kde se dříve chodilo přes potok jen po kamenech. Po ročním zastávání správy školy byl dosazen s definitivní platností Petr Hybler. Po 17 letém působení byl přeložen farář Josef Plašil do Vraného. Místo něho zde byl Julius Roth, potom Václav Ujka, Ludvík Hnítko. 1897 byl vystavěn dům čp. 89 a 90, který nyní slouží po adaptaci jako pohostinství a prodejna Jednoty.

Píše se rok 1900 a tohoto roku vyhořel dům čp. 59, dále 3. června 1901 byl požár u pana Svítka, V témže roce byla vyřízena žádost, aby v Pozdní byla pošta, která byla v čp. 92 a správkyní byla šlečna Františka Marzinová z Prahy. V roce 1902 byl založen oheň panského stohu s historkou Martina Šlégra (viz kniha „V různých barvách“ od J. Š. Baara). V tomto roce byly též provedeny různé opravy zdejšího kostela. V bání pod křížem byly nalezeny pamětní listiny týkající se zakládání kostela a k nim byly přidány i dokumentace z těchto oprav. V Pozdní stále hořelo — dokumentuje to požár u Perníčků čp. 12 v roce 1902, v roce 1903 u paní Urbanové čp. 17 a 19. října u Josefa Fojtíka čp. 11. Následujícího roku se odstěhoval správce dvora pan Jirsák do Únětic, za něho nastoupil Oldřich Zbořil z Volyně a toho roku byl znovu zvolen starostou Ludvík Švácha, který byl u spolku hraběte z Trautmounsdorfu čestným členem a byl mu předán čestný odznak. 28. ledna 1905 byla zavražděna učitelka ručních prací, která šla z Jedomělic do Pozdně — dnes tam stojí pomník. Byla

to šlečna Ludmila Volfová. Vraždu prý provedl tulák Šrámek s přezdívkou Vamberák, který, jak se ukázalo, byl nevinně odsouzen, dohady kolem toho jsou však různé. Koncem roku nastoupil do Pozdně Adolf Soukup co farář. Byl zde také založen spolek divadelních ochotníků. Předsedou se stal Oldřich Zbořil, režisérem Petr Hybler co řídící učitel a Frant. Fořtík a členy výboru byli Antonín Habl, Jan Munš, Ludvík Svítek. Za svoje peníze si pořídili jeviště. 22. 1. 1906 byl darován vrchností pozemek na dům čp. 95 (obecní dům). Přišel dopis od Kapituly s poznámkou, by se na návsi postavil dům, v němž by byla kancelář, byt pro strážníka, 3 pokoje pro chudé občany, kolna pro hasičské náradí a místnost pro infekční nemoce. Darování bylo s 30 % slevou na veškerý stavební materiál, který bude použit od Kapituly. Stavba začala 26. ledna 1906 a ukončena byla 15. 10. téhož roku a na počest otevření 4. 11. byla sehraána divadelním spolkem hra „Karel Havlíček Borovský“ a byla sehraána v hostinci čp. 26 p. Ludvíka Šváchy. Obecní dům s celým příslušenstvím stál 14 360 korun 24 haléřů, stavbu prováděli většinou místní řemeslníci. Pro zajímavost uvádíme, že tehdejší pošta měla pěší spojení do stanice Klobuky v Č. 2x denně, což vykonával Matěj Pospíšil a to ještě s trakařem, který byl na balíky. V tomto roce byla též v obci zřízena četnická stanice o 3 mužích. Velitelem byl František Srb, závodčí Frant. Lidimský a Frant. Truksa, tato stanice byla přidělena pod správu Kladno a náležely k ní obce Líský, Bor, Milý, Srbeč, Hřešice, Jedomělice, samoty a doly pana Marka, Carda, Ostrov v Jedomělicích, mlýny ve Hřešicích a Srbči. V obci byly v této době 2 spolky a to dobrovolný sbor hasičů, který čítal 32 členů a divadelní spolek s 36 členy. Charakteristika obce této doby: v obci se občané živí hlavně zemědělstvím. Z toho bylo 5 rolníků od 45 do 50 korců, 10 jich bylo 30—40 korců, 20 mělo méně než 10 korců. Živnost mlýnářskou vedl v čp. 35 Alois Bejcha (Brejchová od r. 1641). Dále zde měl pilu na řezání prken v čp. 5 František Svítek, kde později byl i mlýn. Obchodníci zde byli 3 — Antonín Baňka, Antonín Prokop, Julius Neumann. Pohostinství byly 4 a to Ludvík Švácha, Antonín Prokop, Josef Vlček a pan Šubrt. Reznickou živnost vedl Ludvík Švácha, dále jsou tato řemesla: 3 obuvníci (Martin Pospíšil, Bohumil Novák, Josef Chládek), kovář Jan Munš, zámečnick Emanuel Hladík, sedlář František Červenka, pekař Vojtěch Traksl, hokynář Alois Sajler, stavební živnost František Prokop, porodní asistentky Marie Fechtnerová a Josefa Krčmářová, dámské krejčové byly Cecilie Pejsová a Alžběta Svobodová, pánský krejčí Karel Hrdlička a Alois Krátký.

Roku 1907 byla opravena studánka před čp. 42 a zřízena zde pumpa za přispění občanů. 1. března se odstěhoval správce zdejšího dvora Oldřich Zbořil do Kobylník. Za něho nastoupil Václav Vlasák, rodák z Hudlic. Pracovalo zde 13 zaměstnanců čili deputátníků. Zdejší dvůr měl 120 hektarů půdy, vlastnil 50 kusů dojníc, 16 tažných volů, 10 koní, 170 ovcí (matek) a 3 berany. V celé obci bylo 49 koní, 295 kusů hovězího skotu, 205 prasat, 56 koz, 44 úlů včel.

Založení Rajfaisenky, tj. záložní a spořitelní spolek bylo provedeno roku 1908. Velká událost obce byla 28. května, kdy bylo biřmování za účasti arcibiskupa knížete Lva Skrbenského ze Hříště a dalších význačných osobností. V tom roce byla zřízena v Poustkách studna. Roku 1909 byly pořízeny věžní hodiny s podmínkou, že budou majetkem kostela, ale obec bude přispívat na jejich obsluhování a údržbu, což platí až dodnes. Toho roku řádila v obci spála a neštovice, 2/3 dětí bylo postiženo, 3 z nich zemřely. Příštího roku 28. dubna byl pokousán vlastním kancem v lese „Na Slánčici“ Karel Perníček z čp. 23, který vykrvácel a zemřel. Dodnes tam stojí borovice, na které se zachraňoval. Další tragédií zemřel Josef Urban následkem kopnutí koněm [17. 7.]. V roce 1911 byl zvolen starostou Josef Vlček s radními Josefem Stehlíkem, Antonínem Perníčkem, Ladislavem Arltem. Byl také postaven dům čp. 96, v Poustkách se dláždila ulice a byly pořízeny 4 obecní lucerny. Roku 1914 vypukla válka, které se přímo zúčastnilo 74 občanů obce Pozdeň, z toho 17 jich padlo na různých frontách — K. Patrák, J. Šubrt, F. Perníček, R. Eminger, V. Egerer, R. Charvát, V. Červenka, V. Vlasák, A. Šebek, F. Kindl, J. Škola, R. Novotný, K. Jílek, F. Mrázek, V. Houdek, K. Hrdlička, J. Šlégr. Roku 1915 přibýlo do obce 12 italských uprchlíků z oblasti Arca v Tyrolích a byli ubytováni v obecním domě. V roce 1917 rozhlaholily se všechny zvony na zdejším kostele, neb prostřední a malý zvon byly sejmuty a poslány na válečný sběr. 31. října 1918 byla v obci veliká slavnost, kde mj. byla oslava osvobození z poroby Habsburků a bylo zde přítomno na 2000 osob z celého Podlesí.

Obecní volby se konaly v roce 1919 a byly postaveny 3 kandidátky a starostou byl zvolen Bedřich Miller. 28. října napadl sníh, takže zůstalo nesklizeno hodně brambor, cukrovky a až ku konci listopadu nastala obleva, takže namrzlé plodiny mohli občané sklízet. Příštího roku nastoupil nový poštovní úředník František Kučera. Roku 1922 byl postaven pomník padlých z I. světové války. 1. května 1923 byl přijat za obecního strážníka Jan Najman. Toho roku byly volby do obecního zastupitelstva a znovu byl zvo-

len B. Miller. O rok později byl podle zákona vyvlastněn dvůr (pouze jeho část) a byl rozdělen pro obce Pozdeň, Líský, Hřešice, Plchov, Jedomělice. Roku 1925 byl zrušen poštovní úřad v Pozdní a přeložen do Jedomělic, přičemž zastupitelstvo obcí Pozdeň, Líský a Hřešice si vydržovalo posla, který chodil do Klobuk, a tím byl Jan Najman. 9. 11. byl zabit svými koňmi Václav Kříž, kterému bylo 42 let. Roku 1926 se zaváděla po obci elektrika celkovým nákladem 60 000 korun a byla též zapojena veřejná obecní světla. V tomto roce zapálil blesk obytné stavení Václava Chládky a postaven byl dům čp. 83. V roce 1927 byla zřízena v Pozdní poštovna a byla připojena do Klobuk, vedoucí byl K. Snop. Postaveny byly domy čp. 100 a 99, přestavěn dům čp. 25. Současně byla i druhá a konečné parcelace dvora, při obecních volbách byl zvolen starostou Josef Šubrt, náměstek Frant. Kučera. Dům čp. 112 byl postaven příštího roku a v dalších 3 letech domy čp. 114, 115, 110. V této době byl kronikářem Ladislav Arlt. V roce 1929 byla velmi tuhá zima, která byla jako před 170 lety. Teplota klesla na 36 stupňů pod nulou, napadlo 60 cm sněhu, pomrzlo mnoho ovocných stromů. V roce 1931 byla zvolena knihovní rada v čele s předsedou Štěpánem Markusem a jednatelem Karlem Kropáčkem. Divadelní kroužek aktivně stále pracoval — nyní to byla hra „Plukovník Švec“. Do obce také přijel první pojízdný biograf se hrou „Psohlavci“. Knihovna v této době čítala 485 svazků. Toho roku byl též zřízen telefon a autobus projížděl směrem na Slaný 2x denně. V září pak byla postavena hradební zeď na hřbitově ze struskových cihel za 14 254 Kčs. Bylo rozhodnuto, že starý učitelský dům se zbourá a postaví nový. Starý dům měl asi 300 let, neboť první zmínka ve farní kronice je z roku 1718, kdy se tehdy do něho nastěhoval tehdejší farář a zaznamenal, že budova je velice stará od nepamětných dob postavená. Až do tohoto roku bydleli v ní vrchnostensští úředníci, pak faráři do roku 1844 a od té doby řídící učitelé. Nová budova stále 50 000 Kč. Na vánoční svátky byla organizována ve škole ošacovací akce pro chudé děti — tehdy chodilo do školy celkem 108 dětí. Zřízení zemědělské školy bylo v roce 1932, v roce 1934 bylo zde zapsáno již 24 žáků. Ustavení dobročinné obce baráčníků „Sulislav Pozdeňský“ se datuje v roce 1935 se sídlem u pana Vlčka, hostinského a současně byl ustaven sportovní klub Slavoj Pozdeň se sídlem u Cihlářů. Sportovní klub se měl velmi čile k světu a měl pěkné výsledky po celé období. V roce 1936 byly postaveny domy čp. 116, 23, 53, 31, 117 a v letních měsících vyvezeno bahno z nádržky v obci. V roce 1938, přesně 24. září došlo ke všeobecné mobilizaci na základě obrany státu a pohraničí před Hitlerovským fašismem!

Do obce se postupně přistěhovalo z pohraničí na 70 občanů. V červnu při volbách do obecního zastupitelstva byl zvolen starostou komunista František Kučera. Toho roku byla zakoupena první motorová stříkačka firmy Smekal Slatiňany. Od 9. do 23. 10. byla ubytována část 1. a 2. a 4. rota a velitelství 1. praporu pěšího pluku čs. v naší obci. 15. 3. 1939 jsme byli (celý stát) včleněni do rámcové ústavy protektorátu Čech a Moravy. Byla to hanebná potupa celého československého národa. Tvárnost naší obce se změnila v samé červené vyhlášky německo-české, musely být odevzdány všechny zbraně a byla založena jediná strana (Národní souručenství). Největší nespokojenost projevili vysokoškolsí studenti v Praze. Česká inteligence při pohřbu Jana Opletala projevovala svoje vlastenectví, načež zástupce protektora dal 9 vedoucích studentů zastřelit a ostatní odvézt do koncentračních táborů v Oranienburgu, Sachsenhausenu. Z naší obce byl v tomto táboře studující techniky Ladislav Vlček. Obec Pozdeň byla Němci přejmenována na Posden. Přesto, že fašistická armáda zatím vítězila, byl citelný nedostatek potravin zejména ve městech, proti lidé jezdili na vesnice. To se stalo osudné pro zdejšího mlynáře Karla Brejchu, pro kterého přijelo gestapo 30. září 1941 a popraven byl 2. října 1941. Bylo mu 36 let a tím rod Brejchů vymřel, který zde byl 250 let.

1. listopadu 1942 byl odebrán malý zvon na kostele pro válečné účely. Pouze divadelní spolek stále hrál divadla — nyní to byly hry: „U panského dvora“, „Otec“, „Kolín, Kolín“, a další. Ve škole působili postupně Karel Kropáček, František Buzický, později pak Miloslava Bradáčová. Ve válce bylo vyhlášeno tak zvané totální nasazení do práce v Říši, takže postupně bylo odkomandováno celkem 11 občanů. Za protektorátu bylo vězněno 5 občanů, 3 občané byli obětí okupace — František Charvát, Emanuel Neumann a Karel Brejcha. V roce 1944 1. dubna nastoupil jako starosta obce Antonín Duchek. To bylo v době, kdy německá fronta a zázemí byla v rozkladu a na Novostrašecký okres bylo přiděleno na 8000 uprchlíků z Německa, kteří byli nazýváni Národními hosty. Část jich byla ubytována v místní sokolovně a někteří ve škole.

V roce 1945 ze 4. na 5. května o půlnoci přijel do obce autobus pod vedením učitele Hroudy, který oznámil občanstvu pád Německa. Bylo velíkévzrušení, byly vyvěšeny prapory, ale rozhlasovou stanicí Praha tyto zprávy nebyly potvrzeny, protože se ještě úporně bojovalo až do 9. května, kdy na pomoci přijela Sovětská armáda, která dovršila vítězství. 16. května přijela do obce dělostřelecká brigáda Sovětské armády a štáb byl na faře

a byli zde až do 21. 7. 5 vojáků zde zemřelo a jsou pochováni u kostela. 9. května při přestřelce u hřbitova Němci zastřelili občany z Líského Františka Horu a Josefa Rusa. Založení Komunistické strany Československa došlo v měsíci červnu. Strana měla 83 členů, na ustavující schůzi přišlo 58. Předsedou se stal s. F. Charvát. Došlo také ke změně vedení obce a předsedou národního výboru se stal Josef Chomout, po jeho přestěhování do pohraničí převzal funkci Karel Neubauer a 21. 11. přebírá funkci předsedy Bedřich Popelka. Téměř po 14 letém působení odchází do Březových Hor řídící učitel Karel Kropáček. Na začátku roku 1946 měla obec 503 obyvatel a na konci roku, kdy se mnoho občanů odstěhovalo do různých oblastí v pohraničí, měla obec 399 obyvatel. 26. května 1946 při volbách byl zvolen předsedou MNV s. Karel Neubauer. Postupně byly rušeny malodoly zdejšího kraje, do nacházelo mnoho občanů práci, též důl Anna v Hřešicích.

V následujícím roce byly v letním období velká vedra až 44 stupňů, pamětník říká, že za posledních 100 let největší. V kulturní činnosti pokračuje divadelní spolek dalšími představeními — nyní to byla hra „Pasekáři.“ 24. 11. byla dána do provozu družstevní prádelna u Slajchrtů — na okrese první tohoto druhu. Kolem pomníku padlých byl postaven plot a naseta tráva, most pod splavem v obci se začal stavět 7. 9. 1948 a hlavní stavba byla dokončena v listopadu, ostatní práce byly dokončeny v příštím roce. V knihovně bylo 663 svazků, 21. 12. byl přivezen z Plzně promítací stroj a ministerstvo zemědělství přispělo na zařízení kina 50 000 Kčs, stroj stál 40 000 Kčs. Toto kino bylo umístěno u Cihlářů na sále se 124 sedadly. V roce 1949 byla obec přidělena okresu Slaný (dříve to bylo Nové Strašecí) a 20. července zahájilo činnost JZD s 36 členy, předsedou se stal František Kučera. 13. února 1949 zahájilo činnost kino filmem „Ves v pohraničí.“ Vedoucí kina byl Bedřich Miller, promítačem Jaroslav Zíma. 11. září byla zahájena práce na novém dole nad cihelnou, JZD postavilo kolnu na nářadí u MNV. Dne 7. listopadu navečer zahynul tragickou smrtí 24 letý Václav Markus, který vezl traktorem řízky z Klobuk do JZD — v Černých dolech, kde se tato tragédie stala, stojí pomníček.

V následujícím roce 1950 byla reorganizace národního výboru, v jeho čele stál J. Vébr, v listopadu tuto funkci převzala Karolína Klímová. V roce 1953 opět funkci předsedy MNV převzal Karel Neubauer. V JZD k podstatným změnám nedocházelo, pouze první chmelnice byla vysázena „Na zahrádkách.“ Ve škole bylo ve třech třídách 50 žáků a učitelé Václav Čiviš, Olga Průšová, Miloslava Bradáčová. Byla ustavena organizace Svazarmu a sehrány v obci

celkem 3 divadelní hry. V tomto roce nic nového, než to, že se přehnala přes obec vichřice, která nadělala mnoho škody, dále v tomto roce zastaven provoz na novém dole, věž byla rozmontována a převezena na důl Jiřina v Lotouši. V příštím roce JZD vystavělo drůbežárnu, dále ve škole byli učitelé — postupně Vladimír Bosák, Ed. Eichler, Zdeněk Fořt a další. Rodinný domek postavil Ant. Šlajchrt, čp. 39. Ve volbách byl zvolen Josef Pospíšil do ONV ve Slaném, složení MNV bylo přibližně stejné, předsedou se opět stal Karel Neubauer. Do správy obce byl přidělen hřbitov, bezprašný koberec na silnici byl proveden k Jedomělicům. Z kulturní činnosti byly provedeny přednášky, 2 divadelní hry. V JZD pracuje 49 členů, ostatní dosud pracují soukromě. Výsledek hospodaření JZD — po hektaru byl výnos 25 q pšenice, 27 q žita, 304 q cukrovky, na 1 dojnici nadojeno 1721 litrů mléka, pracovní jednotka měla hodnotu 19,— Kčs, v naturálních dostávali členové celkem 483 Kčs.

Památný dub asi 400 let starý úderem blesku ohořel a uhynul v roce 1958, též památný topol u Hořešovic následkem mrazů usychá. Byla skončena adaptace hostince a prodejny v čp. 90, byla provedena oprava veřejných světel v roce 1959 a na podzim se začalo s výstavbou vodovodu pro Slaný ze zdejšího opuštěného dolu.

Nová úprava okresů a krajů a obcí byla provedena v roce 1960. Obec Pozdeň je v okrese Kladno, ve volbách bylo zvoleno 11 poslanců s předsedou Jar. Sachlem, voleb se zúčastnilo 222 voličů. V tomto roce vzrostlo JZD na 98 členů s 301 ha půdy, předseda byl Richard Vebinger. V tomto roce byl také vybudován park, postaveny domky čp. 121, 122, 123. V roce 1961 se začala stavět čtyřkomorová sušárna na chmel za 1,300 000 Kčs, stavba trvala 2 roky. Současně byla zahájena stavba koupaliště, byla zrušena malotřídka a každý ročník měl svou třídu. Žáci starší od 5. třídy jezdili do Kvílic, v Pozdni učila v této době Miloslava Bradáčová, Olga Průšová. Z nových domů je to čp. 124 a později 126. Slavnostní otevření nového koupaliště bylo 15. 7. 1962 — toto bylo vybudováno v hodnotě 121 000 Kčs svépomocí nákladem 35 000 Kčs. JZD dále začalo stavět nový čtyřřadový kravín pod obcí k Plchovu. Vznikla nová organizace Zahrádkářů a jejím předsedou se stal Karel Jindra. Organizace v krátké době měla na 70 členů. Zároveň TJ Sokol slavila 50. výročí založení — zakladatelem byl tehdy učitel Ferdinand. Na návrh ONV Kladno byla zrušena škola v Pozdni a připojena do Kvílic (učilo se zde pro nedostatek tříd až do roku 1969). V tomto roce bylo v obci 363 obyvatel a byla sloužena JZD obcí Pozdeň, Líský a Hřešice v jeden

celek „Chmelař Podlesí“ se sídlem v Pozdni. JZD mělo na 850 ha půdy a 198 členů. V roce 1964 začala adaptace požární zbrojnice u čp. 26, dále bylo zavedeno do obce výbojkové veřejné osvětlení. 6. května po poledni hořel les na Slánčici, shořelo asi půl hektaru mladého porostu.

V roce 1965 bylo dokončeno nové kino (adaptace) a otevřeno slavnostním způsobem při konání I. sjezdu pozdeňských rodáků, promítal se film Vinetou. Velmi hodnotná byla beseda o historii obce Pozdeň panem Peškem ze Slaného. Při této besedě MNV předal 52 občanům diplomy za jejich práci. Kino za tento rok bylo vyhodnoceno jako nejlepší kino okresu (16 mm). V roce 1966 byl do kina zamontován druhý promítací stroj. V místní lidové knihovně je již 1396 svazků knih, knihovníkem je Rudolf Ulrich. V roce 1967 obec získala titul vzorná obec okresu Kladno. Byla dokončena zděná čekárna na autobus, dále dokončena požární zbrojnice za účasti hostů z velké části okresu a u příležitosti 75. letého trvání ČSPO. V roce 1968 a 1969 opět obec získala čestné uznání za výsledky v soutěži o vzornou obec okresu, kde již soutěží 7 let. Výbojkové osvětlení bylo rozšířeno na 9 světelných bodů na důležitých místech v obci. MNV jako správce místního hřbitova dal odstranit starou hradební zeď na jižní a západní straně, kde bylo původní zdívo z roku 1836 a nahradil ji novou, panelovou — vydrží také 132 let jako původní zeď? V obci je jinak klid, občané si zlepšují své byty, opravují domy, provádí se úprava obce, raritou však je výstavba altánu v podobě hradu v zahradce Františka Šlajchrta, JZD se postupně mechanizuje, jen strojů za jediný bylo zakoupeno za 330 000 Kčs, byla postavena česačka chmele, protože v JZD je již 34 ha chmelnic, zaveden byl i chov ovcí. V tomto roce se v místní škole učilo naposledy, děti napříště budou dojíždět do Kvílic. Škola zde existovala celých 252 let. V tomto roce bylo v obci pouze 354 obyvatel. Obec v roce 1969 pořídila za spolupráce JZD vyčištění vodní nádrže za 46 000 Kčs, dále byl proveden asfaltový povlak na silnici pod kostelem za 95 000 Kčs, požárníkům přibyla nová moderní stříkačka, kterou obdrželi za umístění na 1. místě při soutěži v okrese a za 11. místo v krajské soutěži.

Naše kronika se uzavírá, neuzavírá se práce a snaha Pozdeňských mít svou obec ještě hezčí, mít se lépe, radovat se z dosažených výsledků své práce, spokojeně žít, žít v míru a přátelství.

Sestavili: Antonín Richtr, Václav Koubek a Vladimír Perníček
za přispění občanů.

0049 Communist Political Party, 1944-1945, 250-251